ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 3ης Μαρτίου 1999 *

Στην υπόθεση C-315/97 P,

Diego Echauz Brigaldi, César Montoliu García, María Jesús Ruíz Monroy, Carmen Ochoa de Michelena, Maria Carmen Labrador Rubio και **Leopoldo Fabra Utray**, υπάλληλοι της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενοι από τον Ramón García-Gallardo Gil-Fournier, δικηγόρο Burgos και Μαδρίτης, με τόπο επιδόσεων στις Βρυξέλλες το δικηγορικό γραφείο J. et B. Cremades et associés, 391, avenue Louise,

αναιρεσείοντες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τέταρτο τμήμα) της 9ης Ιουλίου 1997 στην υπόθεση T-156/95, Echauz Brigaldi κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-509), και με την οποία ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως αυτής,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τον Julian Currall, νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τον José Rivas Andrés, δικηγόρο Μαδρίτης, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

και οι **José Luis Buendía Sierra, Victoria Pagadigorria Wicke, Miguel Abellán López, Inmaculada Gil Tardón, Antonio García Velázquez, Carmen Casado Salinas, Diego González Marín, Eva María Rasines Martín** και **Julio Vizcarra Soriano**, υπάλληλοι της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

προσφεύγοντες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. Hirsch (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Σεπτεμβρίου 1997, οι D. Echauz Brigaldi, C. Montoliu García, M.-J. Ruíz Monroy, C. Ochoa de Michelena, M.-C. Labrador Rubio και L. Fabra Utray άσκησαν αναίρεση, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου και των

αντίστοιχων διατάξεων των Οργανισμών ΕΚΑΧ και ΕΚΑΕ του Δικαστηρίου, κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 1997, Τ-156/95, Echauz Brigaldi κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-509, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), καθόσον με αυτή το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή τους με την οποία είχε ζητηθεί, ιδίως, η ακύρωση των αποφάσεων της Επιτροπής της 2ας Μαΐου 1995 περί αρνήσεως χορηγήσεως στους προσφεύγοντες ειδικής εκλογικής άδειας συνοδευόμενης από ημέρες ταξιδίου για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στην Ισπανία, όπου διατηρούσαν την επίσημη κατοικία τους και όπου μετέβησαν για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Ιουνίου 1994.

2 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες-αναιρεσείοντες, όλοι υπάλληλοι της Επιτροπής ισπανικής ιθαγενείας, ζήτησαν ειδική άδεια και ημέρες ταξιδίου προκειμένου να μεταβούν στην Ισπανία για να ψηφίσουν επ' ευκαιρία των εκλογών προς ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 12 Ιουνίου 1994. Όταν πληροφορήθηκαν, στο τέλος Σεπτεμβρίου 1994, ότι οι ημέρες που χρησιμοποίησαν για να μεταβούν στην Ισπανία για να ψηφίσουν δεν ελήφθησαν υπόψη ούτε ως ειδική εκλογική άδεια ούτε ως ημέρες ταξιδίου, υπέβαλαν διοικητικές ενστάσεις βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ).

3 Με έγγραφο της 8ης Μαΐου 1995 η Επιτροπή απέρριψε τις ενστάσεις αυτές. Η Επιτροπή ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι, βάσει των πληροφοριών που έλαβε από το προξενικό τμήμα της Πρεσβείας της Ισπανίας στο Βέλγιο, οι κατοικούντες στο εξωτερικό Ισπανοί υπήκοοι, στο Βέλγιο εν προκειμένω, δικαιούνται να ψηφίζουν δι' αλληλογραφίας εφόσον εγγραφούν σε εκλογικό κατάλογο «απόντων μονίμων κατοίκων» που τηρείται στο Προξενείο (ο οποίος καλείται «Censo Electoral de Residentes Ausentes», στο εξής: CERA). Κατά τις πληροφορίες αυτές, η εν λόγω εγγραφή επιφέρει τη διαγραφή του ονόματός τους από τους εκλογικούς καταλόγους των κατοικούντων στην Ισπανία πολιτών και τους παρέχει το δικαίωμα να λάβουν απευθείας το ψηφοδέλτιο για όλες τις εκλογές που διενεργούνται στην Ισπανία, εξαιρέσει των δημοτικών, για τις οποίες ισχύει ειδικό καθεστώς. Επομένως, κατά την Επιτροπή, ο ψηφοφόρος που το επιθυμεί μπορεί να ψηφίσει δι' αλληλογραφίας στον τόπο κατοικίας του σε χώρα εκτός της Ισπανίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αρνήθηκε να χορηγήσει στους προσφεύγοντες επιπλέον άδεια με τη μορφή ειδικής αδείας ή/και ημερών ταξιδίου.

4 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπογράμμισε ακόμη ότι, βάσει του άρθρου 20 του ΚΥΚ, τόπος κατοικίας των υπαλλήλων της Επιτροπής είναι ο τόπος υπηρεσίας τους. Η ειδική άδεια για τη μετάβαση στη χώρα καταγωγής χορηγείται για να διευκολύνει τον υπάλληλο να ασκήσει τα εκλογικά του δικαιώματα, εφόσον δεν είναι δυνατή η άσκησή τους στον τόπο υπηρεσίας του. Εντούτοις, ο υπάλληλος έχει πάντοτε τη δυνατότητα να ζητήσει κανονική άδεια για να μετάσχει στις εκλογές στη χώρα του εάν το επιθυμεί.

5 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν δέχθηκε τον λόγο που προέβαλαν οι προσφεύγοντες ότι η υποχρέωση εγγραφής στους οικείους καταλόγους του Προξενείου του τόπου κατοικίας τους στο Βέλγιο αντιβαίνει προς το άρθρο 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: πρωτόκολλο). Κατ' αυτήν, το εν λόγω άρθρο αφορά τις διατάξεις που περιορίζουν τη μετανάστευση και την ελευθερία εγκαταστάσεως και δεν καλύπτει τα ζητήματα περί εγγραφής σε προξενικούς καταλόγους και τις συνέπειές της.

6 Τέλος, η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι το ενδεχόμενο της διαφορετικής εφαρμογής της αποφάσεως 201/92 των προϊσταμένων διοικήσεως περί ειδικής αδείας εκλογών (στο εξής: απόφαση 201/92) από άλλα κοινοτικά όργανα, με χορήγηση ειδικής αδείας στους υπαλλήλους τους για να ψηφίσουν στον τόπο καταγωγής τους, όπως διατείνονται οι προσφεύγοντες, δεν μπορεί να κλονίσει την ορθότητα της εκ μέρους της αυστηρής εφαρμογής της ως άνω αποφάσεως, η οποία εφαρμόζεται χωρίς καμία διάκριση στο σύνολο του προσωπικού της.

7 Αφού η Επιτροπή απέρριψε, υπό τις συνθήκες αυτές, τις ενστάσεις αυτές, οι προσφεύγοντες άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου, προς στήριξη της οποίας επικαλέστηκαν τέσσερις λόγους, δύο από τους οποίους έχουν σημασία στο πλαίσιο της παρούσας αιτήσεως αναιρέσεως, ήτοι ο λόγος που στηρίζεται σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως των πραγματικών και νομικών περιστατικών και ο λόγος που στηρίζεται σε παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

8 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 35 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το επιχείρημα ότι αποτέλεσμα του άρθρου 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου, το οποίο επιτρέπει στους κοινοτικούς υπαλλήλους να διατηρήσουν την επίσημη κατοικία τους στη χώρα καταγωγής τους, είναι ότι αυτοί δεν πρέπει να υποχρεωθούν να εγκαταστήσουν την κατοικία τους στο Βέλγιο προκειμένου να έχουν το δικαίωμα ψήφου δι' αλληλογραφίας στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων του πρωτοκόλλου. Κατά το Πρωτοδικείο, ακριβώς επειδή οι υπάλληλοι υποχρεούνται, δυνάμει του άρθρου 20 του ΚΥΚ, να διαμένουν στον τόπο υπηρεσίας τους ή σε κατάλληλη απόσταση, το άρθρο 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου προβλέπει ότι δεν υπόκεινται στους περιορισμούς διακινήσεως και στις διατυπώσεις εγγραφής στα μητρώα αλλοδαπών, προκειμένου να διευκολύνει την εγκατάστασή τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Εξ αυτού, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το άρθρο 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου αφορά ουσιαστικά τις σχέσεις μεταξύ των υπαλλήλων και του κράτους υπηρεσίας και όχι τις σχέσεις μεταξύ των υπαλλήλων και του κράτους καταγωγής τους. Κατέληξε επομένως ότι οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν ότι η υποχρέωση εκπληρώσεως των απαραίτητων διατυπώσεων στο αρμόδιο ισπανικό Προξενείο, για να μπορέσουν να ψηφίσουν δι' αλληλογραφίας είχε έναντι των βελγικών αρχών επίπτωση επί της εξαιρέσεως από τις διοικητικές διατυπώσεις την οποία εγγυάται το άρθρο 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου.

9 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο δέχθηκε, στη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκόμισαν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη των ισχυρισμών τους σχετικά με την υλική ζημία και την ηθική βλάβη που τους προκάλεσε η εγγραφή στα μητρώα που τηρούνται στο ισπανικό προξενείο για να μπορέσουν να ψηφίσουν δι' αλληλογραφίας.

10 Επιπλέον, στη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι κανένας από τους προσφεύγοντες δεν συνάντησε τις πρακτικές δυσκολίες που φέρονται ότι αντιμετώπισαν οι Ισπανοί υπήκοοι που ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στις Βρυξέλλες, καθόσον είχαν επιλέξει ελεύθερα να μην εγγραφούν στο CERA.

11 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο, που στηρίζεται σε δυσμενή μεταχείριση, επειδή δεν ακολουθείται ένα ενιαίο κριτήριο μεταξύ των κοινοτικών οργάνων όσον αφορά την εφαρμογή της αποφάσεως 201/97, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, με τη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι στην εν λόγω περίπτωση επρόκειτο για ειδική άδεια χορηγούμενη χαριστικώς και όχι βάσει νομικής υποχρεώσεως απορρέουσας από τον ΚΥΚ. Παραπέμποντας στην απόφαση του

Δικαστηρίου της 18ης Ιανουαρίου 1990, C-193/87 και C-194/87, Maurissen και Union syndicale κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1990, σ. I-95, σκέψεις 26 και 27), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, τουλάχιστον στην προκείμενη περίπτωση, η Επιτροπή δεν έχει καμιά υποχρέωση να εξασφαλίσει στους μονίμους και λοιπούς υπαλλήλους της την ίδια μεταχείριση με εκείνη που επιφυλάσσει στους υπαλλήλους του το Συμβούλιο και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Συνεπώς, δέχθηκε ότι το γεγονός ότι υπάλληλοι άλλων κοινοτικών οργάνων έλαβαν τις εν λόγω ημέρες αδείας δεν αποτελεί παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

12 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, με τη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν τον ισχυρισμό τους ότι οι σχετικές ειδικές άδειες και ημέρες ταξιδίου είχαν χορηγηθεί σε υπαλλήλους υπαγομένους σε εθνικό σύστημα παρόμοιο προς το ισχύον στην Ισπανία προκειμένου να τους παρασχεθεί η δυνατότητα να μεταβούν στη χώρα τους για να ψηφίσουν, συμπεραίνοντας από αυτό ότι η Επιτροπή δεν αντιμετώπισε παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό χωρίς αντικειμενική δικαιολογία.

13 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή.

14 Με την αίτησή τους αναιρέσεως οι αναιρεσείοντες ζητούν την εξαφάνιση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα.

15 Προς στήριξη των αιτημάτων τους οι αναιρεσείοντες επικαλούνται δύο λόγους αναιρέσεως, που στηρίζονται, αφενός, στην παραβίαση του κοινοτικού δικαίου την οποία συνιστά η εκ μέρους του Πρωτοδικείου προφανής πλάνη περί την ερμηνεία και εφαρμογή της εφαρμοστέας κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως και, αφετέρου, σε παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

16 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, οι αναιρεσείοντες διατείνονται ότι από το άρθρο 20 του ΚΥΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου, προκύπτει ότι κάθε υπάλληλος των Κοινοτήτων πρέπει να έχει τη δυνατότητα

να μεταφέρει πράγματι την κατοικία του στο κράτος υπηρεσίας του, διατηρώντας τη νόμιμη ή επίσημη κατοικία του στο κράτος καταγωγής του. Επομένως, ως «κατοικία» κατά τον ΚΥΚ πρέπει να νοείται η συνήθης ή η πραγματική και όχι απαραίτητα η νόμιμη. Όμως, οι υπάλληλοι που διατηρούν τη νόμιμη κατοικία τους στην Ισπανία και νομίμως επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα μπορούν να επιλέξουν μεταξύ δύο μόνο λύσεων, οι οποίες θίγουν αμφότερες τα συμφέροντά τους: είτε να μεταβούν στην Ισπανία, κάνοντας χρήση κανονικής αδείας, οπότε, βάσει των κριτηρίων που εφαρμόζει η Επιτροπή δυνάμει της αποφάσεως 201/92, δεν μπορεί να τους χορηγηθεί ειδική άδεια, είτε να εγγραφούν στο CERA, εγγραφόμενοι προηγουμένως, ως κάτοικοι εξωτερικού, στο αρμόδιο ισπανικό προξενείο του κράτους υπηρεσίας τους, πράγμα το οποίο οδηγεί στην απώλεια της νόμιμης κατοικίας τους στην Ισπανία. Συναφώς, οι αναιρεσείοντες τονίζουν το γεγονός ότι η αλλαγή της νόμιμης κατοικίας ή η εγγραφή στο CERA δεν επιβάλλεται από το ισπανικό ή το κοινοτικό δίκαιο αλλά από την απαίτηση της Επιτροπής, βάσει της πρακτικής που ακολουθεί, την οποία δεν ακολουθούν άλλα κοινοτικά όργανα όπως το Συμβούλιο ή η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, τα οποία χορηγούν πράγματι στους υπαλλήλους που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στο κράτος καταγωγής τους ειδική προς τούτο άδεια.

17 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προβάλλουν καταρχάς δυσμενή διάκριση μεταξύ υπαλλήλων διαφόρων κοινοτικών οργάνων. Έστω και αν γίνει δεκτό ότι κάθε κοινοτικό όργανο διαθέτει μια αναμφισβήτητη εξουσία εσωτερικής οργανώσεως, που αποτελεί τη βάση κάθε ενδεχόμενης χορηγήσεως ή αρνήσεως χορηγήσεως αδειών στους υπαλλήλους του για διαφόρους λόγους, ωστόσο υφίσταται ένας ενιαίος Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως ο οποίος καθορίζει ενιαίως το νομικό καθεστώς που αποτελεί τη βάση της δραστηριότητας των υπαλλήλων των Κοινοτήτων. Δεν μπορεί να γίνεται επίκληση του γεγονότος ότι, στη ρύθμιση περί χορηγήσεως ειδικών αδειών, δεν υφίσταται ρητή μνεία της περιπτώσεως των εκλογικών αδειών με σκοπό να αμφισβητηθεί ότι το πνεύμα της ρυθμίσεως αυτής όσο και κάθε μία από τις διατάξεις της (ιδίως το άρθρο 5, παράγραφος 3, που επιβάλλει τους ίδιους όρους για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας των υπαλλήλων της ίδιας κατηγορίας) επιβάλλουν την τήρηση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων μεταξύ των υπαλλήλων.

18 Κατά τους αναιρεσείοντες, η αρχή αυτή έχει εφαρμοστεί πράγματι από τη νομολογία σε πολλές υποθέσεις που αφορούσαν την άνιση μεταχείριση μεταξύ των υπαλλήλων, για παράδειγμα όσον αφορά τη γλώσσα (απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Φεβρουαρίου 1994, Τ-109/92, Lacruz Bassols κατά Δικαστηρίου,

Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-105), τη δυνατότητα τοποθετήσεως σε ορισμένη θέση εργασίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Φεβρουαρίου 1997, T-211/95, Petit-Laurent κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1997, σ. II-57) και τη δυνατότητα υποβολής υποψηφιότητας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, T-146/95, Bernardi κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1996, σ. II-769). Σε καμία από τις περιπτώσεις αυτές η υπαγωγή των ενδιαφερομένων στο προσωπικό του ενός ή του άλλου κοινοτικού οργάνου δεν θεωρήθηκε ως κρίσιμο στοιχείο. Όμως, εν προκειμένω, η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ Ισπανών υπαλλήλων που υπηρετούν στο μεν ή στο δε κοινοτικό όργανο είναι από κάθε άποψη ακατανόητη.

19 Οι αναιρεσείοντες προβάλλουν επίσης την ύπαρξη δυσμενών διακρίσεων στο πλαίσιο της Επιτροπής μεταξύ υπαλλήλων διαφορετικών ιθαγενειών. Έστω και αν η αφορώσα τους Ισπανούς κατάσταση είναι sui generis και δεν μπορεί να εξομοιωθεί προς άλλο εκλογικό σύστημα, το ισπανικό σύστημα ψηφοφορίας μέσω του προξενείου θίγει τη δυνατότητα ασκήσεως του εκλογικού δικαιώματος, λόγω των δυσχερειών και των δυσλειτουργιών που περιλαμβάνει όπως τα συστήματα που ισχύουν στην Πορτογαλία, τη Γαλλία και την Ιταλία, περιορίζοντας το πολιτικό αυτό δικαίωμα όχι μόνο για τους υπαλλήλους των Κοινοτήτων, αλλά και για όλους τους Ισπανούς υπηκόους οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο CERA.

20 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη των αναιρεσειόντων στα δικαστικά έξοδα.

21 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, θεωρεί ότι η προβαλλόμενη από τους αναιρεσείοντες διάκριση μεταξύ της «συνήθους ή πραγματικής κατοικίας» και της «νόμιμης κατοικίας» στερείται παντελώς νομικού ερείσματος στο κοινοτικό δίκαιο. Οι δύο αυτοί όροι δηλώνουν ένα και το αυτό πράγμα. Δεν μπορεί να υφίσταται νόμιμη ή επίσημη κατοικία σε έναν τόπο χωρίς πραγματική κατοικία στον τόπο αυτό. Έναντι του κοινοτικού δικαίου, η κατοικία είναι νομική έννοια στηριζόμενη σε πραγματικά στοιχεία.

22 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή δεν βλέπει τον λόγο για τον οποίο θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες προς στήριξη της επιχειρηματολογίας των αναιρεσειόντων, όσον αφορά τις διακρίσεις μεταξύ των υπαλλήλων των

κοινοτικών οργάνων, οι προαναφερθείσες αποφάσεις Lacruz Bassols κατά Δικαστηρίου, Petit-Laurent κατά Επιτροπής και Bernardi κατά Κοινοβουλίου, καθόσον οι αποφάσεις αυτές δεν αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας σε υπαλλήλους διαφορετικών κοινοτικών οργάνων, αλλά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας στο πλαίσιο ενός και του αυτού οργάνου. Κατά την Επιτροπή, επιπλέον, η ως άνω νομολογία δεν αντιβαίνει προς την προαναφερθείσα απόφαση Maurissen και Union syndicale κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην οποία αναφέρθηκε το Πρωτοδικείο, ούτε αναιρεί όσα έγιναν δεκτά με αυτήν. Εξ αυτού η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν έχει καμία υποχρέωση να εξασφαλίζει στους υπαλλήλους της την ίδια μεταχείριση όπως την επιφυλασσόμενη στους υπαλλήλους του Συμβουλίου ή της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

23 Όσον αφορά τις δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ υπαλλήλων κοινοτικών οργάνων, η Επιτροπή αρκείται να υπογραμμίσει ότι οι αναιρεσείοντες δεν προσκόμισαν ενδείξεις που να κλονίζουν τη διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή δεν αντιμετώπισε με διαφορετικό τρόπο όμοιες καταστάσεις χωρίς αντικειμενική δικαιολογία.

24 Δυνάμει του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Δικαστήριο μπορεί, κατά πάσα στάση της δίκης, να απορρίψει αίτηση αναιρέσεως με αιτιολογημένη διάταξη όταν η αίτηση αυτή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

25 Με τον πρώτο λόγο οι αναιρεσείοντες διατείνονται ότι το Πρωτοδικείο παρέβη το κοινοτικό δίκαιο καθόσον, με την εκ μέρους του ερμηνεία της αποφάσεως 201/92, αγνόησε το περιεχόμενο των άρθρων 20 του ΚΥΚ και 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου.

26 Βάσει του άρθρου 57 του ΚΥΚ, είναι δυνατόν να χορηγηθεί σε υπάλληλο κατ' εξαίρεση ειδική άδεια, κατόπιν αιτήσεώς του. Το παράρτημα V του ΚΥΚ καθορίζει τις λεπτομέρειες χορηγήσεως των αδειών αυτών. Οι εν λόγω λεπτομέρειες δεν καλύπτουν την περίπτωση ειδικής αδείας για συμμετοχή σε εκλογές.

27 Στις 18 Δεκεμβρίου 1991 οι προϊστάμενοι διοικήσεως έλαβαν την απόφαση 201/92. Το πρώτο εδάφιο της αποφάσεως αυτής ορίζει ότι χορηγείται μία ημέρα ειδικής αδείας στους μονίμους και στους μη μονίμους υπαλλήλους που μεταβαίνουν στον τόπο των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εφόσον ο τόπος αυτός απέχει τουλάχιστον 200 χιλιόμετρα από τον τόπο υπηρεσίας. Κατά το δεύτερο εδάφιο της αποφάσεως αυτής, οι ημέρες ταξιδίου καθορίζονται σε συνάρτηση με την απόσταση μεταξύ του τόπου υπηρεσίας και του τόπου ψηφοφορίας. Το τρίτο εδάφιο της ως άνω αποφάσεως ορίζει, ωστόσο, ότι η ειδική άδεια και, ενδεχομένως, οι ημέρες ταξιδίου δεν χορηγούνται αν είναι δυνατή η ψήφος δι' αλληλογραφίας ή η ψήφος στα γραφεία των διπλωματικών ή προξενικών αρχών, χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μονίμων και των μη μονίμων υπαλλήλων να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα επ' ευκαιρία άλλων εκλογών.

28 Με εγκύκλιο της 24ης Ιανουαρίου 1992 η Επιτροπή ανέφερε ότι η απόφαση αυτή θα ίσχυε από 1ης Ιανουαρίου 1992.

29 Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι ο ΚΥΚ δεν χορηγεί στους μονίμους και στους μη μονίμους υπαλλήλους κανένα δικαίωμα ειδικής αδείας για συμμετοχή τους σε εκλογές. Εντούτοις, στο πλαίσιο της αποφάσεως 201/92, τα κοινοτικά όργανα χορηγούν ειδική άδεια στους μονίμους και στους μη μονίμους υπαλλήλους που μεταβαίνουν στον τόπο των εκλογών, υπό την προϋπόθεση ότι η ψήφος δι' αλληλογραφίας ή η ψήφος στα γραφεία των διπλωματικών ή προξενικών αρχών δεν είναι δυνατή, χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα ασκήσεως του εκλογικού τους δικαιώματος επ' ευκαιρία άλλων εκλογών.

30 Με τις σκέψεις 1 και 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι το Βασίλειο της Ισπανίας προβλέπει τη δυνατότητα των υπηκόων του που κατοικούν στο εξωτερικό να εγγράφονται στα οικεία προξενεία και να ψηφίζουν στη συνέχεια δι' αλληλογραφίας, χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα ασκήσεως του εκλογικού τους δικαιώματος επ' ευκαιρία άλλων εκλογών. Με τη

σκέψη 37 το Πρωτοδικείο δέχθηκε ακόμη ότι οι αναιρεσείοντες δεν συνάντησαν τις πρακτικές δυσχέρειες τις οποίες, κατά τους ισχυρισμούς τους, αντιμετωπίζουν οι Ισπανοί υπήκοοι που ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα δι' αλληλογραφίας. Επομένως, από αυτό πρέπει να συναχθεί ότι οι αναιρεσείοντες δεν δικαιούνταν την ειδική άδεια που ζήτησαν.

31 Δεδομένου ότι το αίτημα των αναιρεσειόντων στερείται, έτσι, νομικής βάσεως, οι ισχυρισμοί που στηρίζονται στο άρθρο 20 του ΚΥΚ και στο άρθρο 12, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου δεν ασκούν επιρροή εν προκειμένω.

32 Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

33 Με τον δεύτερο λόγο, οι αναιρεσείοντες διατείνονται ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, καθόσον κακώς αρνήθηκε να δεχθεί την ύπαρξη δυσμενούς διακρίσεως μεταξύ Ισπανών υπηκόων στο πλαίσιο των διαφόρων κοινοτικών οργάνων και δυσμενούς διακρίσεως μεταξύ υπαλλήλων διαφορετικών ιθαγενειών εντός της Επιτροπής.

34 Συναφώς, ναι μεν η απόφαση 201/92 είχε ως αντικείμενο την περαιτέρω διευκρίνιση των προϋποθέσεων χορηγήσεως ειδικής εκλογικής αδείας και, με την επιφύλαξη της εκδόσεώς της, την εναρμόνιση της ακολουθούμενης στα διάφορα κοινοτικά όργανα πρακτικής στον τομέα αυτό, οι αναιρεσείοντες ωστόσο δεν μπορούν να στηρίζουν τα επιχειρήματά τους μόνο στο γεγονός ότι, ενδεχομένως,

ορισμένα κοινοτικά όργανα χορηγούν ειδικές εκλογικές άδειες επιπλέον αυτών που ορίζει η ως άνω απόφαση. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Maurissen και Union syndicale κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, σκέψεις 26 και 27), ελλείψει οποιασδήποτε νομικής υποχρεώσεως, δεν είναι δυνατή η επίκληση μέτρων οφειλομένων σε ίδια πρωτοβουλία των κοινοτικών οργάνων προς στήριξη λόγου αντλουμένου από την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

35 Όσον αφορά τη δυσμενή διάκριση στην οποία η Επιτροπή φέρεται να προέβη εντός των υπηρεσιών της μεταξύ υπαλλήλων διαφορετικών ιθαγενειών, αρκεί η διαπίστωση ότι οι ίδιοι οι αναιρεσείοντες αναγνωρίζουν ότι το ισπανικό εκλογικό σύστημα δεν είναι συγκρίσιμο προς τα αντίστοιχα συστήματα των άλλων κρατών μελών και ότι, κατά τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου, κατά την άσκηση του δικαιώματος ψήφου δι' αλληλογραφίας δεν συνάντησαν τις πρακτικές δυσχέρειες στις οποίες αναφέρθηκαν.

36 Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

37 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

38 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα. Ναι μεν το άρθρο 70 του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι τα κοινοτικά όργανα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα στις διαφορές τους με τους υπαλλήλους τους, όμως η διάταξη αυτή δυνάμει του άρθρου 122 δεν έχει ισχύ στις αιτήσεις αναιρέσεως που ασκούν οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων. Δεδομένου ότι οι αναιρεσείοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν αλληλεγγύως στα δικαστικά έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τους αναιρεσείοντες αλληλεγγύως στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 3 Μαρτίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

G. Hirsch